

Kirkon teologikoulutustoimikunnan toimintakertomus 2022

1. Toimikunnan jäsenet ja tavoitteet

Toimikunnan jäsenet

Toimintavuonna 2022 piispainkokouksen asettamaan kirkon teologikoulutustoimikuntaan kuuluivat Porvoon hiippakunnan piispa Bo-Göran Åstrand (pj.) sekä piispainkokouksen nimeäminä edustajina Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikön kouluttaja Juhani Holma, Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikön asiantuntija Eeva Salo-Kopperi, Mikkelin hiippakuntadekaani Marko Marttila (syksyllä 2022 vs. hiippakuntadekaani Kai Jantunen) ja piispainkokouksen teologinen sihteeri Anna-Kaisa Inkala (vpj.).

Teologeja kouluttavien yliopistojen nimeäminä edustajina toimivat Helsingin yliopistosta varadekaani, yliopistonlehtori Pekka Kärkkäinen ja suunnittelija (työelämäyhteydet) Timo Åvist (työryhmän sihteerinä), Itä-Suomen yliopistosta yliopistonlehtori Suvi Saarelainen sekä Åbo Akademista yliopisto-opettaja Anni Maria Laato.

Piispainkokouksen pyynnöstä AKI-liitot ry nimesi edustajakseen toimikuntaan asiantuntija Vesa Engströmin (kevällä 2022 asiantuntija Ina Laakso) ja Kirkon alat ry edustajakseen toiminnanjohtaja Paula Aaltosen toimintakaudelle 2021–2022.

Opiskelijajärjestöjen nimeäminä jäsenenä työskentelyyn osallistuivat: teol. opisk. Heli Oksanen (TYT, Helsingin yliopisto), teol. yo Maija Voutilainen (Fides Ostiensis, Itä-Suomen yliopisto) ja teol. stud. Anniina Krappala (Teologiska Studentföreningen vid Åbo Akademi). Opiskelijajärjestöjen varajäsenenä olivat Jasmin Huikka (TYT) ja Eetu Miikkulainen (TSF). Toimikunta piti toimintakauden aikana kolme kokousta 16.2., 25.5. ja 23.11.2022. Toimikunta piti helmikuun kokouksen COVID-19 pandemian takia Teams Video -kokouksena ja marraskuun kokouksen teologisen tiedekunnan tiloissa Helsingissä.

Vuonna 2022 Helsingin yliopistoon toteutetussa vierailussa tiedekunnan dekaani Antti Räsänen esitteli teologikoulutusta Helsingin yliopistossa ja yliopistonlehtori Sini Hulmi vastaavasti tiedekunnan työelämäopetusta erityisesti Kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen asiantuntijatyön opintosuunnassa. Vierailun yhteydessä Teologian ylioppilaiden tiedekuntayhdistyksen edustajat Petja Kopperoinen ja Jasmin Siltavirta

perustelivat teologisen tiedekunnan tiedekuntaneuvostolle lähettämäänsä avointa kirjettä toimikunnan jäsenille. Avoimessa kirjeessään tiedekuntayhdistys toi esiin huolensa teologian maisterin tutkintoon kuuluvan pakollisen seurakuntaharjoittelun palkattomuudesta.

Toimikunnan tavoitteet

Kirkon teologikoulutustoimikunnan työskentelyn perustana on piispainkokouksen vuonna 2001 määrittelemä työjärjestys tavoitteineen. Uusi työjärjestys on hyväksytty piispainkokouksen syysistunnossa 2008 ja se on tullut voimaan 1.1.2009.

Toimintasuunnitelmassa korostuu teologisissa tutkinnoissa viime vuosina tehtyjen huomattavien uudistusten seuraaminen kaikissa kolmessa yliopistossa. Tarkoituksena on tarkastella pitkäkestoisesti tutkintojen ja koulutuksen uudistamisen vaikutuksia osaamiseen työelämässä. Tärkeää on myös jatkaa valmistuvien teologien työllistymisen edistämistä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

2. Toimikunnan työskentely

2.1 Koulutuksen seuranta ja arviointi työelämänäkökulmasta

Tavoite: Teologiset tutkinnot ovat muuttuneet kaikissa kolmessa yliopistossa huomattavassa määrin. Seurataan teologisten tutkintojen työelämärelevanssia kirkon näkökulmasta toimimalla yhteistyöfoorumina ja linkkinä kouluttavien laitosten ja kirkon välillä. Arvioidaan ja seurataan erityisesti tutkintojen ja koulutuksen uudistamiseen, työelämäjaksojen kokonaisuuteen ja papin kelpoisuuteen sekä ydinosaamiseen liittyviä asioita. Luodaan toimintamalliehdotus ydinosaamiskuvauksen hyödyntämiseen ja käyttöön oppilaitoksissa.

Ammatillisen koulutuksen raportti (AKR) vuodelta 2022 antaa perustiedot teologikoulutuksen tarkastelulle erityisesti kirkkotyönantajan näkökulmasta.

Ammatillisen koulutuksen raporttiin on kerätty vuosittaiset tiedot koulutukseen ja kirkolliselle alalle hakevien, alalla opiskelevien ja alalle valmistuvien määristä sekä oppilaitosten näkemyksiä koulutuksen toteutumisesta ja opiskelijoiden työllistymisestä sekä jatkokouluttautumisesta.

Kirkon henkilöstökoulutuksen tiedot papeille järjestetystä koulutuksesta (pastoraalitutkinto, ylempi pastoraalitutkinto, seurakuntatyön johtamisen tutkinto) julkaistaan myös Ammatillisen koulutuksen vuoden 2022 raportissa.

Koulutuksen koronavuosi

Korona-aika on näkynyt yliopistokoulutuksessa opiskelijoiden jaksamiskysymyksinä, etäopiskelun järjestämisenä ja valintakokeiden uudelleen järjestämisenä.

Koronapandemia on vaikuttanut seurakuntaharjoitteluun haastaen toteutusta, ohjausta ja sisältöjä, mutta harjoitteluseurakunnat olivat jo vuonna 2021 luoneet toimintamallin korona-ajan harjoittelulle. Havaintona on se, että osa opiskelijoista tarvitsee tukea jaksukseen etäopiskelua ja opinnot viivästyvät. Opiskelijoiden joukossa on huonosti voivia, yksinäisyydestä ja uupumuksesta kärsiviä. Toisille etäopiskelu sopii mainiosti. Opintojen viivästyminen on yliopistoille haaste, koska yhä suurempi osa rahoituksesta perustuu suorituksiin määräajassa. Yliopistoissa arvioidaan, että vaikka lähiopiskeluun palataan, jatkossa osa opetuksesta toteutetaan verkossa sen tarjoamien uusien mahdollisuuksien vuoksi ja sitä kehitetään edelleen.

Opintonsa aloittaneet ja tutkinnon suorittaneet

Viimeisen kolmen vuoden aikana kiinnostus teologikoulutusta kohtaan on pysynyt samalla tasolla, mikä on näkynyt hakijamäärien vuotuisena vaihteluna. Hakijoita teologikoulutukseen vuonna 2022 oli yhteensä 1074 (vuonna 2021 1039, vuonna 2020 1175). Vuonna 2022 teologikoulutuksen aloitti 275 opiskelijaa, mikä on viime vuosien mukainen määrä, kun vuonna 2021 koulutuksen aloitti 276 opiskelijaa (vuonna 2020: 290 opiskelijaa).

Teologian maisterin tutkintojen suoritusmäärä putosi voimakkaasti: vuonna 2022 valmistui yhteensä vain 160 teologian maisteria, kun vuonna 2021 teologian maisterin tutkinnon suoritti 154 opiskelijaa. Edellisenä vuonna 2020 maisterin tutkinnon suoritti 284 opiskelijaa (2019 valmistuneita 180). Osaltaan suurta maisterin tutkintojen suoritusmäärää selittää Helsingin yliopistossa 18.12.2020 päättyneen tutkintorakenteen uudistamisen liittynyt siirtymäaika. Helsingin yliopistossa valmistuneista teologian maistereista vuonna 2022 49 (40,8 %) valmistui Kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen asiantuntijatyön opintosuunnalta, joka antaa kelpoisuuden Suomen ev.-lut. kirkon papin tai lehtorin virkaan. Kyseiseltä opintosuunnalta valmistuneiden osuus on laskenut vuodesta 2017 alkaen. Itä-Suomen yliopistosta kelpoisuus oli 29:lla (87,9 %) opiskelijalla ja Åbo Akademista vain kolmella (42,9 %) teologian maisteriksi valmistuneella. Teologian maistereista kaikkiaan 81:lla eli 50,6 %:lla valmistuneista (vuonna 2021: 76, 2020: 125, 2019: 82; 2018: 92) oli kelpoisuus kirkon pappisvirkaan.

Yliopistokoulutuksen kehittäminen

Hallinnollisen uudistuksen seurauksena Åbo Akademin teologinen linja on osa samaa tiedekuntaa psykologian ja humanististen tieteiden linjojen kanssa (Fakulteten för humaniora, psykologi och teologi), joilla kaikilla on yhteinen dekaani. Teologian maisteriohjelman vastaavana toimii Björn Vikström ja kandidaattiohjelman vastaavana Pekka Lindqvist. Teologisen linjan tutkinnon uudistuksen mukainen työskentely on alkanut ja uusi oppiaineiden välinen yhteistyö toteutuu erityisesti kandidaattiopinnoissa (temaattiset perus- ja aineopinnot). Opiskelijoilta kerätään palautetta ja kursseja kehitetään sen perusteella.

Helsingin yliopistossa (ml. teologinen tiedekunta) lukuvuonna 2016–2017 toteutetussa tutkintojen uudistamisessa (tutkintovaatimukset voimaan 1.8.2017) lisättiin mm. tutkintojen työelämärelevanssia lisäämällä harjoittelun osuutta: Teologian ja uskonnontutkimuksen kandidaattiohjelmassa 5 op ja Teologian ja uskonnontutkimuksen maisteriohjelmassa 7 tai 10 op. Opinnot ja koulutus on rakennettu em. ohjelmiin, joten tutkintojen kaksiportaisuus tulee jatkossa näkymään aikaisempaa selvemmin. Tiedekunta seuraa työelämäopintojen uudistuksen tavoitteiden toteutumista opiskelijapalautteen, sisäisen arvioinnin ja työelämäpalautteen perusteella. Helsingin yliopiston opiskelijoiden henkilökohtainen ohjaus aloitettiin ensimmäisen vuoden opiskelijoiden kanssa. Jokaisella opiskelijalla on oma HOPS-opettaja koko kandidaattutkinnon ajan ja tämän toivotaan tukevan opiskelijoiden valintojen tekemistä ja jaksamista. Maisteriopintojen etäkurssitarjontaa laajennettiin jo ennen pandemia-aikaa.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappisvirkaan kelpoistava koulutusohjelma Itä-Suomen yliopiston Läntisen teologian osastolla on nimeltään Teologin suuntautumisvaihtoehto. Itä-Suomen yliopisto pilotoi teologian maistereille tarjottavaa mahdollisuutta täydentää tutkintoaan kohti kirkollista pätevyyttä. Hakumenetelmän kautta tarjotaan vuosittain 5 maisterille mahdollisuuden suorittaa soveltavat opinnot erillisopintoina. Yhteistyöneuvottelujen tuloksena Itä-Suomen yliopisto aloitti myös kaksivuotisen pilotin Helsingin ja Espoon hiippakuntien kanssa: tämän myötä ensimmäiset Itä-Suomen opiskelijat ovat tehneet harjoittelujaksonsa Etelä-Suomen hiippakunnissa. Kirkon mahdollistamalla tuella Itä-Suomen yliopistolla on käynnissä kaksivuotinen hanke, jossa kehitetään ja tarkastellaan kirkollisten soveltavien opintojen monimuotoistamista.

Harjoittelu ja työelämäopinnot

Kirkon verkkosivuilla Kirkon verkkopalveluissa (evl.fi/plus) Koulutus ja työelämä/Kirkon ammatit -sivulla on julkaistu kirkon ammattien ydinosaamiskuvaukset (evl.fi/ydinosaaminen), piispainkokouksen uusi päätös papin ja lehtorin virkoihin vaadittavista tutkinnoista (Nro 145) sekä uudet Harjoittelu ja työelämässä oppiminen - sivut.

Vuonna 2021 valmistui ja julkaistiin verkkosivuilla (<https://evl.fi/tietoa-kirkosta/toissa-kirkossa/ammattit/pappi>) YouTube video (3:40 minuuttia) uratarina papintyöstä. Videon tarkoituksena on antaa tietoa papin työn monipuolisuudesta ja houkuttaa teologian opintoihin alasta ja työstä innostuneita. Maisterista papiksi -tutkimushanke Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sekä Itä-Suomen yliopiston, Helsingin yliopiston ja Åbo Akademin yhteinen tutkimushanke *Maisterista papiksi* – työuran ensimmäiset vuodet (työnimi) käynnistyi kirkolliskokouksen määrärahan tuella osana Kasvu kirkon työhön - hanketta. Hankkeelle on varattu kirkon rahoista 30.000 euroa vuosille 2020–2022 (mahdollisesti 2023). Hankkeen ohjausryhmään kuuluvat Teologikoulutustoimikunnasta Piispainkokouksen teologinen sihteeri Anna-Kaisa Inkala, kouluttaja Juhani Holma, asiantuntija Eeva Salo-Kopperi ja yliopistonlehtori Suvi-Maria Saarelainen. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii professori Kati Tervo-Niemelä.

Osaamisen ennakointi

Teologikoulutustoimikunnassa työstettiin ja tunnistettiin osaamistarpeita papin työssä 2030-luvulla. Työskentelyn tulokset tiivistettiin kolmen otsikon alle: Pappi kristillisen tradition tulkki ja yhteisönrakentaja, Pappi auttaja ja tukija ja Työelämätaidot ja itsetuntemus. Näiden alle tuloksiin kirjattiin seuraavat tulevaisuudessa tarvittavat, vahvistettavat osaamiset.

Kristillisen tradition tulkki ja yhteisönrakentaja

Pappi

- osaa välittää kristillistä traditiota sekä avata ja välittää merkityksiä: vuorovaikutustaidot sukupolvien välillä, kulttuurinen lukutaito ja arvo-osaaminen
- osaa soveltaa työssään ekologisen ajattelun ja ympäristöystävällisen toiminnan periaatteita

- osaa rakentaa yhteisöä, luoda yhteisiä kohtaamisten paikkoja, osallistaa ja jakaa vastuuta

Auttaja ja tukija

- osaa sielunhoidossa kohdata kriisejä, surua ja ympäristöahdistusta
- osaa kohdata luontevasti digitaalisissa ympäristöissä
- tuntee kriisinkestävyiden, rakenteet ja toimintatavat kirkon työssä ja yhteistyöverkostoissa
- osaa poikkeustilanteissa toimia psykososiaalisen tuen antajana

Työelämätaidot ja itsetuntemus

- osaa arvioida omaa henkistä sietokykyään ja pitää huolta omasta hyvinvoinnistaan

2.2 Ennakoida ja tukea teologisen alan opiskelijarekrytointia ja työllistymistä

Tavoite: Kehitetään yhteistyötä sekä aktiivista ja jatkuvaa yhteydenpitoa teologeja kouluttavien yliopistojen sekä kirkon ja muiden teologeja työllistävien tahojen kanssa. Rekrytointitoiminnan tuen kannalta on tärkeää, että teologeja kouluttavat, teologeja työllistävät ja työllistymistä tukevat tahot sekä kokonaiskirkko tekevät yhteistyötä. Pyritään yhteistyössä kirkollisten alojen ammattiliittojen kanssa parantamaan valmistuvien teologien (myös ns. generalistien) mahdollisuuksia työllistyä koulutustaan vastaaviin tehtäviin.

Pappisvihkimysten määrän arvioidaan olevan pidemmän aikavälin ennusteessa 70–90 pappisvihkimystä vuodessa. Vuonna 2022 vihittiin poikkeuksellisen paljon uusia pappeja (102) erityisesti Pohjois-Suomeen, kun Oulun hiippakuntaan vihittiin 18 pappia ja Kuopion hiippakuntaankin 13 uutta pappia. Viimeisen kymmenen vuoden aikana pappisvihkimysten määrä on jäänyt keskimääräisestä vuonna 2014 (65) ja vuonna 2020 (64). Suomen ev.lut. kirkolla on viime vuosina ollut hyvä työvoiman saantitilanne. Teologisista koulutusyksiköistä on perinteisesti valmistunut vuosittain riittävästi

teologian maistereita, joilla on halu ja kiinnostus kirkon töihin. Vuonna 2022 ev.lut. kirkon pappiskelpoisuuden suorittaneiden teologian maistereiden määrä (81) jäi jo reilusti alle samana vuonna papiksi vihittyjen lukumäärän (102). Suomenkielisillä hiippakunnilla on vielä mahdollisuus valita avoimiksi tuleviin papin virkoihin sopivia henkilöitä, mutta yleiskuva työvoiman saatavuudesta on jo kääntynyt tyydyttäväksi ja Kuopion hiippakunnassa jopa vaikeaksi.

Teologikoulutus ja kelpoisuus

Teologikoulutuksessa soveltavalla opetuksella ja työelämäopinnoilla on keskeinen asema opiskelijan työelämävalmennuksessa. Soveltava opetus on myös keskeinen yhteistyömuoto kouluttavien yliopistojen ja kirkkotyönantajan välillä. Teologisessa koulutuksessa kirkon ja teologeja kouluttavien tiedekuntien välillä on toimiva yhteistyö erityisesti työelämäjaksojen toteuttamisessa. Vuonna 2022 työelämäjaksoille seurakuntiin osallistui 90 teologian opiskelijaa, jossa on vähäistä kasvua edelliseen vuoteen verrattuna (2021: 83). Seurakuntaharjoittelijoiden määrä on tutkinnon uudistuksen myötä Helsingin teologikoulutuksessa huomattavasti laskenut. Keskeisimmäksi syyksi seurakuntaharjoitteluun osallistuneiden määrän huomattavaan laskemiseen on osoittautunut opiskelijoiden rekrytoinnissa vähitellen tapahtuva muutos. Yhä suurempi osa teologian opintonsa aloittaneista valitsee opintosuunnakseen ns. generalisti-tutkinnon. Myös Kelan opintotukijärjestelmä on rakentunut kahden erillisen tutkinnon rahoittamiseen – ensin suoritetaan kandidaatin tutkinto ja sen jälkeen maisterin tutkinto.

Vuonna 2022 useimmissa hiippakunnissa järjestettiin moniammatillisia KiTOS-päiviä kirkon alalle opiskeleville. Useiden vuosien ajan saatu opiskelijapalaute moniammatillisista seminaareista on ollut myönteistä. Teologian opiskelijoilla on tämän lisäksi eriytetty Soveltuvuustutkimuksen tuloksen ja papin työn reflektiopäivä, missä käsitellään soveltuvuustutkimuksen tuloksista nousevia teemoja sekä käydään henkilökohtaiset keskustelut hiippakunnan työntekijöiden kanssa. Lisäksi soveltuvuustutkimuksen toteuttajan Psykologitiimi Päämäärä Oy:n edustajat kertovat Reflektiopäivän aikana soveltuvuustutkimuksen tulkinnoista ja tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden keskustella tuloksista sekä hiippakuntien edustajien, että testin toteuttajien kanssa. Vuonna 2022 Päämäärä Oy toteutti kirkon soveltuvuusarviointit ja Itä-Suomen yliopiston sielunhoidon soveltavien opintojen syyslukukaudella kokoontumisrajoitusten takia kokonaan tai osittain verkossa. Helsingissä teologian opiskelijoiden marraskuun TUM-412 Seurakuntatyön seminaari, KiTOS-päivät ja syksyn

reflektiopäivä muodostavat kokonaisuuden, jossa opiskelijoiden ohjaaminen läpi työssäoppimisprosessin toteutuu aiempaa paremmin.

Piispainkokous teki 7.12.2020 päätöksen pappisvirkaan ja lehtorin virkaan vaadittavasta teologisesta tutkinnosta (Kirkon säädöskokoelma nro 145). Päätös tuli voimaan 1.1.2021 ja sillä päätöksellä kumotaan piispainkokouksen 11.9.2013 annettu vastaava päätös. Osallistumistodistusta eli portfolioa on edellytetty kaikilta papiksi vihittävilta vuoden 2015 alusta alkaen. Helsingissä, Joensuussa ja Turussa työelämäjakson yhteyteen on otettu käyttöön kirkon ohjeistuksen mukainen osaamisperusteinen portfolio, koska osallistumistodistus ja portfolio ovat edelleen asiakirjoja, jotka tarvitaan pappisvihkimystä haettaessa.

Työllisyys

Vuonna 2022 papiksi vihittiin jopa 102 ylemmän teologisen korkeakoulututkinnon suorittanutta, mikä ylitti tätä nykyä keskimääräisen lukumäärän vihkimyksiä. Papiksi vihittävien määrä nousi koronapandemiavuoden 2020 jälkeen poikkeuksellisen paljon (2021: 82 ja 2020: 64). Edellisenä vuonna vihkimyksen sai 64 tutkinnon suorittanutta. Rakennemuutokseen varautuminen ja uhka heikkenevästä taloudesta ovat syynä siihen, että seurakunnat ovat olleet hyvin varovaisia virkojen ja sijaisuuksien täytössä. Vuonna 2022 vihittyjä pappeja (102) oli siis enemmän kuin samana vuonna valmistuneita kirkon virkaan kelpoisia teologian maistereita (81). Näin on nyt tapahtunut jo kahtena vuonna peräkkäin, kun vuonna 2021 vihittiin 82 pappia ja kelpoisia maisterin tutkinnon suorittaneita oli 76.

Viimeisin yliopistojen maisteriuraseurantaraportti vuodelta 2021 kertoo vuonna 2016 maisterin tutkinnon suorittaneiden sijoittumisen työmarkkinoille viisi vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen. Uraseurantakyselyn (2021) perusteella Suomen evankelis-luterilainen kirkko on edelleen merkittävin yksittäinen teologien työllistäjä. Seurakuntien, järjestöjen ja säätiöiden palveluksessa (3. sektori) oli 50 % vastaajista. Vajaa neljännes (23 %) työskenteli julkisen sektorin (kunnat/kuntayhtymät) palveluksessa ja vajaa neljännes (15 %) yritysten palveluksessa. Suuri osa työssä olleista (vastaushetken työn luonne 2019-2021) vastaajista työskenteli kirkollisessa työssä (29 %) ja noin viidennes (16 %) opetustehtävissä. Muissa kuin kirkon palveluksessa tai opettajan tehtävissä toimivia oli siten 55 %. Kyselyyn vastanneista 34 % oli suorittanut tutkinnon, joka ei ole antanut kelpoisuutta hakeutua papin tai opettajan tehtäviin.

Teologien työttömyys, joka viimeisten vuosien aikana on kääntynyt laskuun, on hyvin lähellä akateemisten alojen keskimääräistä työttömyysprosenttia. Kyselyyn vastanneista kahdella prosentilla ei ollut työpaikkaa tai tietoa tulevasta työpaikasta. Myös epätarkoituksenmukaisesti työllistyneiden määrä (kyselyssä vastanneista 6 %) on hienoisessa kasvussa. Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiön Otus sr:n tutkimuksen mukaan generalistien työttömyysaika on pidempi kuin kirkon virkaan suuntautuneiden, lisäksi generalistiteologeista hieman useampi on epätarkoituksenmukaisesti työllistynyt kuin kirkon virkaan suuntautuneista. Toimikunta on kokouksissaan säännöllisesti käynyt läpi teologisen työvoiman työllisyyskehitystä ja tulevaisuuden näkymiä.

2.3 Opiskelijoiden spiritualiteetin ja kirkollisen identiteetin tukeminen

Tavoite: Varataan toimintakauden talousarvioon määrärahat opiskelijajärjestöjen järjestämän toiminnan tukemiseen 4000 €. Tuetaan piispojen tiedekuntavierailuja, joita opiskelijajärjestöt organisoivat. Arvioidaan työelämäjaksoista ja muista työelämän oppimisympäristöistä saatua palautetta sekä kirkon ja opiskelijoiden yhteyksiin liittyviä hankkeita.

Opiskelijoiden kirkollisen identiteetin tukemiseksi koulutustoimikunta on tukenut opiskelijajärjestöjä piispojenvierailujen järjestämisessä tiedekuntiin. Työelämäjaksoihin liittyvät KiTOS-päivät lisäävät hiippakuntakontaktien määrää ja tukevat opiskelijan kirkollista identiteettiä ja spiritualiteettia. Lisäksi pappisvirkaa hakevan todistus seurakunnan toimintaan osallistumisesta suuntaa opiskelijoita luomaan kontaktia seurakuntaan jo opintojen aikana.

Toimikunta tukee teologian opiskelijoiden omaehtoista opiskelijatoimintaa, joka täyttää seuraavat kriteerit: "Tuettavan opiskelijatoiminnan tulee olla teologikoulutustoimikunnan toimintasuunnitelman tavoitteita tukevaa ja sen tulee tukea teologian ylioppilaiden pappis-identiteettiä ja hengellistä kasvua. Toiminnan tulee olla opiskelijoiden järjestämää. Hakemukselta edellytetään toimintasuunnitelmaa, hankkeen kokonaisbudjettia ja aikataulua. Toimintaa ei tueta takautuvasti. Haettavista varoista tiedottaminen tapahtuu teologikoulutustoimikunnan opiskelijajäsenten kautta ja TEKO:n sihteeri esittelee hakemukset kokouksissa."

Toimikunta tuki teologian opiskelijoiden toimintaa toimintakaudella myöntämällä Teologiska Studentföreningen vid Åbo Akademille (TSF) 423 euroa, Fides Ostiensikselle 1.580 euroa ja Teologian ylioppilaiden tiedekuntayhdistykselle (TYT) 1.997 euroa.

Opiskelijajärjestöt laskuttivat koronapandemian takia myös kevään 2022 osalta vähemmän kuin heille oli avustusta myönnetty. Tämän vuoksi toimikunta ei edellisten vuosien tapaan jakanut budjettiin varattua kokonaissummaa (4.000 €) hakijoiden kesken, vaan myönsi tuen kullekin hakijalle hakemuksen mukaan, mutta maksoi tuen toteutuneen ja raportoidun käytön mukaan. Tukea maksettiin yhteensä 3.277,95 €. Tuen käytöltä edellytettiin, että se täyttää toimikunnan asettamat kriteerit ja tuen käytöstä raportoidaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Toimikunta on laatinut ohjeet tuen käytöstä ja ne ovat luettavissa piispainkokouksen työryhmien sivuilla suomeksi ja ruotsiksi.

Opiskelijajärjestöt ovat oman toimintansa puitteissa järjestäneet vierailuja ja tilaisuuksia, joihin on kutsuttu piispoja (Jari Jolkkonen, Bo-Göran Åstrand) sekä seurakuntien tai hiippakuntien edustajia keskustelijoiksi. Vierailuiden aiheet ovat nousseet opiskelijoiden tarpeista. Piispanvierailuja ei voitu COVID-19 pandemian takia järjestää suunnitellulla tavalla. Toimikunta kantaa huolta piispanvierailujen palauttamisesta esimerkiksi kiertojärjestelmän mukaiseksi.

Toimikunnan antamaa tukea opiskelijajärjestöille on normaalisti käytetty monipuolisesti työelämätaitoja kehittävään toimintaan, joka samalla vahvistaa ja tukee pappisidentiteettiä. Huhtikuussa 2022 TYT ja Fides Ostiensis järjestivät yhteisen ekskursion Valamon luostariin. Ekskursioon osallistui yhteensä 23 opiskelijaa Joensuusta ja Helsingistä. TYT järjesti työelämätapauksia ns. generalisti- ja opettajaopintosuunnan opiskelijoille. Åbo Akademin TSF järjesti vuosittain sen perinteiset tapahtumat (Grötfest, Höstfest, Sedermåltid), joiden suosio on pysynyt vakaana. Itä-Suomen yliopistossa Fides Ostiensis ei voinut järjestää perinteeksi muodostunutta Ihmisen kohtaamisen teologiaa –seminaaria vapaaehtoisten rekrytointiongelmien takia.

Teologikoulutustoimikunta tekee yhteistyötä Piispainkokouksen 13.4.2021 perustaman erillisen työryhmän kanssa pohtimalla teologikoulutukseen liittyviä kirkon tulevaisuuden tarpeita. Mainitun erillisen työryhmän tehtäväksi on annettu luoda yhteyksiä teologeja kouluttaviin yliopistoihin ja teologiaa opiskeleviin opiskelijoihin. Yhteistyön käynnistämiseksi järjestettiin Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa 31.5.2022 piispojen ja oppilaitosten tapaaminen. Tapaamisia on tarkoitus jatkaa tulevaisuudessa. Piispojen on tarkoitus tiivistää myös opiskelijayhteyksiä teemalla ”Kirkko kohtaa opiskelijoita”. Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistys järjesti yhdessä Piispainkokouksen kanslian kanssa 21.4.2022 *Minustako pappi ?* -tilaisuuden, johon osallistui Helsingin tuomiokapituli piispa Teemu Laajasalon johdolla.

2.4 Jatkuvan oppimisen kokonaisuus teologikoulutuksessa

Tavoite: Koulutuspoliittisessa keskustelussa on elinikäisen tai jatkuvan oppimisen näkökulma vahvistunut lukuvuoden 2019–2020 aikana. Seurataan jatkuvan oppimisen kehittämistä ev.lut. kirkon ja kirkollisten toimijoiden näkökulmasta yliopistojen hakuväylien muuttuessa. Tuetaan yliopistojen antaman teologian maisterikoulutuksen sekä kirkon järjestämän pastoraalikoulutuksen, erityisesti ordinaatiovalmennuksen ja muiden pastoraalitutkinnon opintokokonaisuuksien yhteyttä. Tuetaan Avoimen yliopiston mahdollisuuksia tarjota kirkollisen alan ammatillista täydennyskoulutusta. Avoin yliopisto tarjoaa jo nykyisin teologian kandidaatin ja maisterin tutkintoon sisällytettäviä opintoja.

Toimintasuunnitelmansa mukaisesti toimikunta on käynyt arvioivaa keskustelua yliopistojen antaman teologian maisterikoulutuksen, papiksi vihittäville edellytettävän osallistumistodistuksen/portfolion sekä kirkon järjestämän pastoraalitutkinnon (ml. ordinaatiovalmennuksen) kokonaisuudesta. Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan Avoimen yliopiston kautta järjestämää koulutusta julkaistiin Kirkon koulutuskeskuksen toimittamassa kirkon henkilöstökoulutuskalenterin tarjonnassa vuodelle 2022 kaikkiaan 15 opintojakson osalta. Itä-Suomen yliopiston hallinnon opintojaksoja oli Kirkon koulutuskalenterissa tarjolla 8 opintojaksoa. Tätä seurakunnan henkilöstön osaamisen kehittämiseksi kohdennettua tarjontaa on mahdollisuus jatkossa laajentaa. Itä-Suomen yliopistolla puolestaan on tullut käyttöön jatkuvan oppijan opiskelijastatus, joka mahdollistaa valmistuneen henkilön täydentää tutkintoaan ilmaiseksi kahden vuoden ajan valmistumisesta. Valtaosa teologian osaston opinnoista, mukaan lukien soveltavat opinnot, ovat osa tätä kurssitarjontaa.

Sekä Helsingin yliopistossa, että Itä-Suomen yliopistossa on mahdollisuus suorittaa teologian maisterin tutkintoa täydentäviä opintoja saadakseen kelpoisuuden Suomen ev.lut. kirkon pappisvirkaan. Vuositasolla erillisinä opintoina suoritettavia tutkintoa täydentäviä opintoja (yleensä klassiset kielet ja työelämäopinnot) suorittaa kymmenkunta maisteria. Vuonna 2022 täydentävien opintojen kautta kelpoisuuden sai kahdeksan teologian maisteria.

Kirkon teologikoulutustoimikunnan puolesta

Bo-Göran Åstrand
puheenjohtaja

Timo Ävist
sihteeri